

JOUKKOLIIKENNE
Hämeenlinnan kaupungin viranomainen

EU:N Palvelusopimusasetuksen
7 artiklan 1.kohdan mukainen

JOUKKOLIIKENTEN YHDISTELMÄRAPORTTI
vuodesta 2020

SISÄLLYSLUETTELO

1	Raportin tausta ja tarkoitus.....	3
2	Hämeenlinnan kaupungin viranomaisalue	3
3	Julkisen palvelun hintavelvoitteet	4
3.1	Asiakashinnat (Waltti).....	4
4	Valitut julkisen liikenteen harjoittajat sekä korvaukset, joita niille on maksettu, ja yksinoikeudet, joita niille on myönnetty korvauksena julkisen palvelun velvoitteen täyttämistä.....	5
4.1	Vuonna 2020 voimassa olleet käyttöoikeussopimukset	5
4.1.1	Sopimusten luonne	5
4.1.2	Inter Kuljetus Oy.....	5
4.1.3	Lehdon Liikenne Oy	5
4.1.4	Pekolan Liikenne Oy	5
4.1.5	Valkeakosken Liikenne Oy	5
4.1.6	Vekka Liikenne Oy	6
4.1.7	Tilausliikenne Ali-Vehmas Ay	6
4.2	Vuonna 2020 voimassa olleet bruttosopimukset	6
4.2.1	Sopimusten luonne	6
4.2.2	Inter Kuljetus Oy.....	6
4.2.3	Länsilinjat Oy.....	7
4.2.4	Mikkolan Liikenne Oy.....	7
4.2.5	Miodex Oy	7
4.2.6	Vekka Liikenne Oy	7
4.2.7	Yhdysliikenne	8
5	Vertailu edellisiin vuosiin	8
5.1	Liikennöintikorvaukset.....	8
5.2	Lipputulot bruttosopimusliikenteessä	8
5.3	Yhteenvetotaulukko.....	9
5.4	Valtionavustus	9
5.5	Nousujen tarkastelu.....	9
5.6	Reitti- ja aikataulumuutokset.....	10

1 RAPORTIN TAUSTA JA TARKOITUS

Raportin julkaiseminen perustuu EU:n palvelusopimusasetukseen:

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1370/2007, annettu 23. päivänä loka-kuuta 2007, rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta

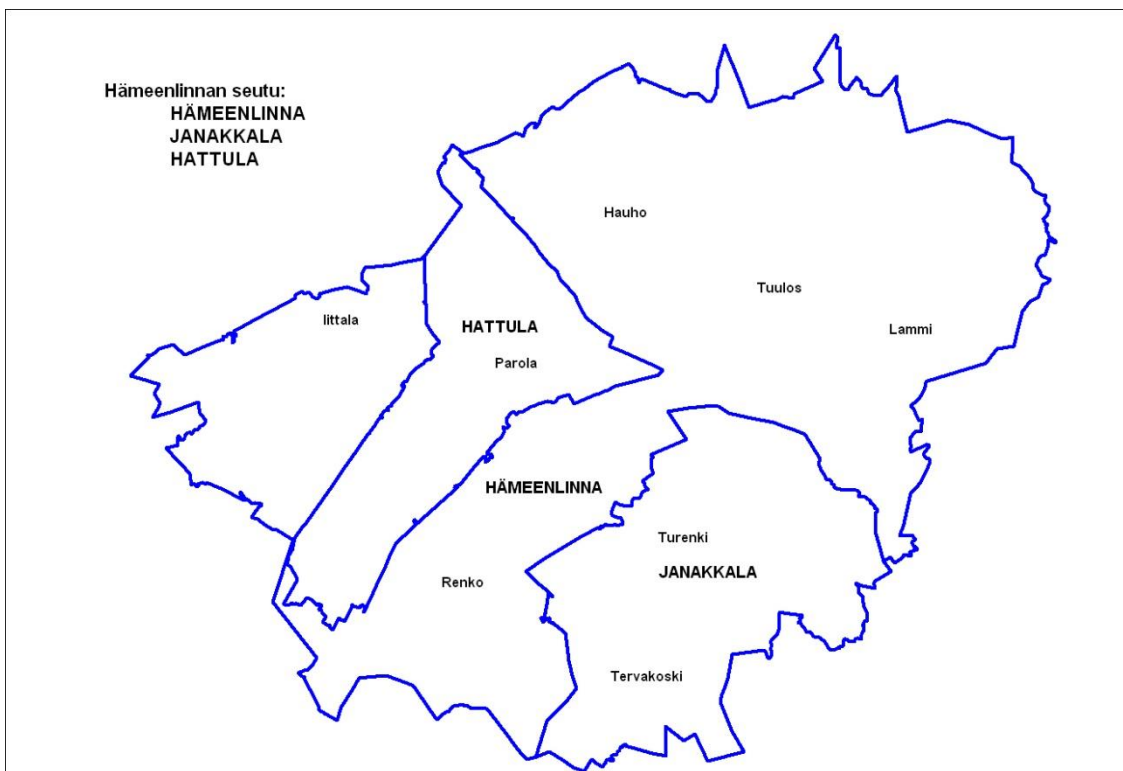
7 artikla

Julkaiseminen

1. Toimivaltaisen viranomaisen on julkaistava kerran vuodessa yhdistelmäraportti, jossa selostetaan sen toimivaltaan kuuluvat julkisen palvelun velvoitteet, valitut julkisen liikenteen harjoittajat sekä korvaukset, joita niille on maksettu, ja yksinoikeudet, joita niille on myönnetty korvauksena julkisen palvelun velvoitteiden täyttämistä. Raportissa erotetaan toisistaan linja-autoliikenne ja raideliikenne ja sen pohjalta on voitava valvoa ja arvioida julkisen liikenneverkon suorituskykyä, laatua ja rahoitusta, ja siinä on tarpeen mukaan annettava tietoja myönnettyjen yksinoikeuksien luonteesta ja laajuudesta.

2 HÄMEENLINNAN KAUPUNGIN VIRANOMAISALUE

Hämeenlinnan kaupungin joukkoliikenneviranomaisen alueeseen kuuluu kolme kuntaa: Hämeenlinna, Janakkala ja Hattula. Väestömäärä on noin 94 000 asukasta.

3 JULKISEN PALVELUN HINTAVELVOITTEET

Hämeenlinnan kaupungin viranomaisalueella vuonna 2020 voimassaolleet hintavelvoitteet on lueteltu alla. Seudulla on käytössä lippu- ja maksujärjestelmä Waltti.

3.1 Asiakashinnat (Waltti)

Vuonna 2020 (sis. Alv)	Vyöhykkeet					
	A	B	C	AB	BC	ABC
Kertalippu € / matka						
Aikuinen	3,40 €	3,40 €	3,40 €	5,00 €	5,00 €	6,80 €
Lapsi (7-16 v)	1,70 €	1,70 €	1,70 €	2,50 €	2,50 €	3,40 €
Palvelulinja	2,50 €	2,50 €	2,50 €	2,50 €	2,50 €	2,50 €
Arvolippu € / matka						
Aikuinen	2,40 €	2,40 €	2,40 €	3,50 €	3,50 €	4,80 €
Lapsi (7-16 v)	1,70 €	1,70 €	1,70 €	2,50 €	2,50 €	3,40 €
Seniori (yli 70v.) klo 9-14	1,70 €	1,70 €	1,70 €	2,50 €	2,50 €	3,40 €
Palvelulinja	2,50 €	2,50 €	2,50 €	2,50 €	2,50 €	2,50 €
Kausilippu € / 30 pv						
Aikuinen	54,00 €			70,00 €	70,00 €	82,00 €
Lapsi (7-16 v)	38,00 €			49,00 €	49,00 €	58,00 €
Opiskelija	38,00 €			49,00 €	49,00 €	58,00 €
Toisen asteen opiskelija (Kela-tuettu)	43,00 €			43,00 €	43,00 €	43,00 €
Kausilippu € / 90 pv						
Aikuinen	156,00 €			201,00 €	201,00 €	236,00 €
Lapsi (7-16 v)	110,00 €			142,00 €	142,00 €	167,00 €
Kausilippu € / 180 pv						
Aikuinen	308,00 €			399,00 €	399,00 €	467,00 €
Lapsi (7-16 v)	217,00 €			280,00 €	280,00 €	331,00 €
Mobiililippu € / matka						
Aikuinen	2,70 €	2,70 €	2,70 €	3,80 €	3,80 €	5,10 €
Lapsi (7-16 v)	1,70 €	1,70 €	1,70 €	2,50 €	2,50 €	3,40 €
Palvelulinja	2,50 €	2,50 €	2,50 €			

Kela-tuetun matkalipun voi ostaa toisen asteen opiskelija, joka on saanut Kelan päätöksen koulu-
matkatuesta ja oppilaitoksen ostotodistuksen lippua varten. Opiskelijalipun voi ostaa silloin, kun
opiskelu on päätoimista ja opiskelu johtaa ammattiin/tutkintoon sekä lukukauden pituus on vähin-
tään kahdeksan kuukautta.

Riihimäen seutulippu

Janakkalan kunta kuuluu Riihimäen seutulippualueeseen. Riihimäen seutulippu on toteutettu
Oy Matkahuolto Ab:n lippujärjestelmässä.

lipputyypit: 30 päivää rajaton matkustusosoikeus
kelpoisuusalue: Janakkala, Hyvinkää, Hausjärvi, Loppi, Mäntsälä, Riihimäki
asiakashinnat: Janakkala 70 € / 30 pv

4 VALITUT JULKISEN LIIKENTEEN HARJOITTAJAT SEKÄ KORVAUKSET, JOITA NIILLE ON MAKSETTU, JA YKSINOIKEUDET, JOITA NIILLE ON MYÖNNETTY KORVAUKSENA JULKISEN PALVELUN VELVOITTEEN TÄYTTÄMISESTÄ

4.1 Vuonna 2020 voimassa olleet käyttöoikeussopimukset

4.1.1 Sopimusten luonne

Hämeenlinnan kaupungin viranomaisalueella ennen kesää 2017 tehdyt bussiliikenteen hankintasopimukset ovat kaikki käyttöoikeussopimuksia. Luvussa 3 määritetyt hintavelvoitteet koskevat kaikkia käyttöoikeussopimuksia soveltuvin osin liikennöintialueen ja linjatyyppin mukaan.

4.1.2 Inter Kuljetus Oy

Yhla 363/2016 Hauhon kuljetuskokonaisuus
Palvelulinja Kyläpussin osuus, käyttöoikeussopimus

- opetuspalveluiden, vammaispalveluiden ja ikäihmisten palveluiden kanssa yhdessä järjestetyn tarjouskilpailun perusteella Hauhon palvelulinja Kyläpussin liikennöinti 6.6.2016 – 8/2019. Jatko-optio 8.8.2019 – elokuu 2021.
- vuonna 2020 korvaus **42 840,00 €** (alv 0 %).

4.1.3 Lehdon Liikenne Oy

HML/617/08.01.01/2019 käyttöoikeussopimus, palveluliikenne

- Janakkalan palvelulinja Tassu-bussi ja yhdistetyt kuljetukset, 3.6.2019 – 8/2024. Jatko-optiomahdollisuus 3 vuotta.
- Sopimus ja korvaus sisältävät palvelulinjan lisäksi ikäihmisten, vammaisten ja kouluilaisten yhdistettyjä kuljetuksia.
- vuonna 2020 korvaus **138 074,86 €** (alv 0 %).

4.1.4 Pekolan Liikenne Oy

HML 615/08.01.01/2019 Lammin kuljetuskokonaisuus
Palvelulinja Kyläpussin osuus, käyttöoikeussopimus

- opetuspalveluiden, vammaispalveluiden ja ikäihmisten palveluiden kanssa yhdessä järjestetyn tarjouskilpailun perusteella Lammin palvelulinja Kyläpussin liikennöinti 8.8.2019 – 8/2020 + optiomahdollisuus 1 vuotta.
- vuonna 2020 korvaus **64 676,79 €** (alv 0 %).

4.1.5 Valkeakosken Liikenne Oy

YHLA 2588/2013 käyttöoikeussopimus, seutuliikenne

- Iittalan ja Hämeenlinnan keskustan välisiä vuoroja 1.6.2014 – 2.6.2018. Jatko-optio 3.6.2018-5.6.2021.
- vuonna 2020 korvaus **147 164,88 €** (alv 0 %).

YHLA 1851/2015 käyttöoikeussopimus, seutuliikenne, PirElyn yhteishankinta

- Hämeenlinna-Hauho-Valkeakoski välisiä vuoroja 6.6.2016 – 3.6.2017. Jatko-optio 4.6.2017 – 31.5.2020.
- vuonna 2020 korvaus **9 068,18 €** (alv 0 %).

- HML/2268/2020 ja PIRELY/3340/2020 käyttöoikeussopimus, seutuliikenne, PirElyn yhteishankinta
- Hämeenlinna-Hauho-Valkeakoski välisiä vuoroja 1.8.2020 – 31.7.2021. Jatko-optio-mahdollisuus yksi vuosi.
 - vuonna 2020 korvaus **14 799,80 €** (alv 0 %).

4.1.6 Vekka Liikenne Oy

- YHLA 2588/2013 käyttöoikeussopimus, kaupunkiliikenne
- linjat 2, 3, 8, 9, 13 ja 14, 1.7.2014 – 3.6.2017. Jatko-optio linjat 1, 3 ja 11 4.6.2017 – 30.5.2020.
 - vuonna 2020 korvaus **167 075,25 €** (alv 0 %).

- YHLA 3560/2013 käyttöoikeussopimus, palveluliikenne
- palvelulinja 7, 1.7.2014 – 3.6.2017. Jatko-optio 4.6.2017 – 31.5.2020.
 - vuonna 2020 korvaus **36 461,47 €** (alv 0 %). Ikäihmisten palvelut ja vammaispalvelut maksavat osan liikennöinnistä.

- HML/1181/08.01.01/2019 käyttöoikeussopimus, palveluliikenne
- palvelulinja 7, 1.6.2020 - 5/2027. Jatko-optiomahdollisuus enintään kolme vuotta.
 - vuonna 2020 korvaus **38 382,70 €** (alv 0 %). Ikäihmisten palvelut ja vammaispalvelut maksavat osan liikennöinnistä.

- YHLA 995/2016 käyttöoikeussopimus, palveluliikenne
- Rengon palvelulinja Kyläpussi, 11.8.2016 – 7.8.2018. Jatko-optio 8 / 2020 asti.
 - vuonna 2020 korvaus **3 937,49 €** (alv 0 %).

- HML4504/08.01.01/2019 käyttöoikeussopimus, palveluliikenne
- Rengon palvelulinja Kyläpussi, 11.8.2020 – 8/2023. Jatko-optiomahdollisuus enintään yksi vuosi.
 - vuonna 2020 korvaus **2 028,88 €** (alv 0 %).

4.1.7 Tilausliikenne Ali-Vehmas Ay

- HML/1283/08.01.01/2018 käyttöoikeussopimus, palveluliikenne
- Kalvolan palvelulinja Kyläpussi, 8.8.2018 – 8/2020. Jatko-optio 8/2020 – 8/2022.
 - vuonna 2020 korvaus **16 113,64 €** (alv 0 %).

4.2 Vuonna 2020 voimassa olleet bruttosopimukset

4.2.1 Sopimusten luonne

Hämeenlinnan kaupungin viranomaisalueella kesästä 2017 alkaen tehdyt bussiliikenteen hankintasopimukset ovat bruttosopimuksia. Lipputulot tulevat tilaajalle ja liikenteessä noudatetaan luvussa 3 määritettyjä hintoja soveltuvin osin liikennöintialueen ja linjatyyppin mukaan.

4.2.2 Inter Kuljetus Oy

- Yhla 3908/2016 bruttosopimus, kaupunkiliikenne
- kohde 2. linja 2, 4.6.2017 – 4.6.2022. Jatko-optio enintään kolme vuotta.
 - vuonna 2020 korvaus **415 497,88 €** (alv 0 %).
 - kohde 3. linjat 4 ja 12, 4.6.2017 – 4.6.2022. Jatko-optio enintään kolme vuotta.
 - vuonna 2020 korvaus **704 758,62 €** (alv 0 %).
 - kohde 4. linja 13, 4.6.2017 – 30.5.2020. Jatko-optio kaksi vuotta.

- vuonna 2020 korvaus **170 229,85 €** (alv 0 %).

4.2.3 Länsilinjat Oy

Yhla 3908/2016 bruttosopimus, kaupunkiliikenne

- kohde 1. linjat 5 ja 10, 4.6.2017 – 3.6.2023. Jatko-optio enintään neljä vuotta.
- vuonna 2020 korvaus **965 659,59 €** (alv 0 %).
- kohde 5. linjat 14, 16 ja 17. 4.6.2017 – 30.5.2020. Jatko-optio kaksi vuotta.
- vuonna 2020 korvaus **613 321,93 €** (alv 0 %).

4.2.4 Mikkolan Liikenne Oy

Yhla 127/2017 bruttosopimus, seutuliikenne

- kohde 1. Hämeenlinna – Hauho sekä viikonloppuyhteydet Tyrväntöön. 4.6.2017 – 8/2021. Jatko-optio enintään kolme vuotta.
- vuonna 2020 korvaus **317 730,30 €** (alv 0 %).
- kohde 2. Hämeenlinna – Tyrväntö. 4.6.2017 – 8/2021. Jatko-optio enintään kolme vuotta.
- vuonna 2020 korvaus **168 688,91 €** (alv 0 %).
- kohde 3. linja 751 Hauho – Alvettula – Ilmoila – Alvettula – Hauho. 4.6.2017 – 8/2019. Jatko-optio 8.8.2019 – 8/2021.
- vuonna 2020 korvaus **24 656,57 €** (alv 0 %).

4.2.5 Miodex Oy

Yhla 1784/2017 bruttosopimus, seutuliikenne, yhteishankinta Lahden seudun joukkoliikenneviranomaisen kanssa Hämeenlinnan seudun osuus

- kohde 1. Hämeenlinna – Lammi – Lahti. 10.8.2017 – 1.6.2019. Jatko-optio 2.6.2019 – 6.6.2021.
- vuonna 2020 korvaus **281 605,56 €** (alv 0 %).

HML/609/08.01.01/2019 bruttosopimus, seutuliikenne

- Kohde Ha1 ja Ha2. Parola-Nihattula-Hyrvälä-Renkajärvi. Parola-Suontaka-Mervi-Parola. Parola-Pelkola-Sattula-Parola-Hämeenlinna 8.8.2019-8/2022. Jatko-optiomahdollisuus yksi vuosi.
- vuonna 2020 korvaus **41 477,71 €** (alv 0 %).

4.2.6 Vekka Liikenne Oy

HML/618/08.01.01/2019 bruttosopimus, kaupunkiliikenne

- kohde 6. Linjat 1, 3 ja 11. 1.4.2020 – 5/2027. Jatko-optiomahdollisuus kolme vuotta.
- vuonna 2020 korvaus **902 265,39 €** (alv 0 %)

HML/3291/08.01.01/2017 bruttosopimus, seutuliikenne

- kohde 1. Hämeenlinna – Renko. 8.8.2018 – peruskoulujen alku 2021 + optiomahdollisuus kolme vuotta.
- vuonna 2020 korvaus **184 842,64 €** (alv 0 %)

HML/617/08.01.00/2019, bruttosopimus, seutuliikenne

- kohde 7. Hämeenlinna – Tervakoski (-Rmk). 8.8.2019 – 8/2024 + optiomahdollisuus 8/2024 – 8/2027.
- vuonna 2020 korvaus **537 237,91 €** (alv 0 %)

4.2.7 Yhdysliikenne

UUDELY 2018/1/1 bruttosopimus, seutuliikenne, Elyn seutuliikenne, yhteishankinta

- kohde 1. Tervakoski – Punkka – Riihimäki sekä Tervakoski – Ryttylä – Riihimäki. 3.6.2018 – 2.6.2019 + optio yksi vuosi.
- vuonna 2020 korvaus **3 923,75 €** (alv 0 %)

HML/1301/08.01.00/2020 bruttosopimus, seutuliikenne, yhteishankinta Riihimäen kaupungin kanssa

- kohde 1. Tervakoski – Punkka – Riihimäki sekä Tervakoski – Ryttylä – Riihimäki. 1.6.2020 – 10.8.2020, ei optioita.
- vuonna 2020 korvaus **9 500,00 €** (alv 0 %)

5 VERTAILU EDELLISIIN VUOSIIN

5.1 Liikennöintikorvaukset

Liikennöintikorvaukset ovat kasvaneet, koska lippusubventio on siirtynyt käyttöoikeussopimusten tarjouskilpailuissa osaksi liikennöintikorvausta. Lisäksi liikennöintikorvauksia on kasvattanut edelleen siirtyminen sopimuksittain bruttomalliseen hankintaan, jossa liikenteenharjoittaja saa kokonaiskorvauksen liikennöintikorvauksena, ja tilaaja lipputulot. Vuoden 2020 liikennöintikorvausta kasvatti merkittävästi kaupunkiliikenteen linjojen 1,3 ja 11 sopimuksen muuttuminen käyttöoikeussopimuksesta bruttomalliseen sopimukseen. Lisäksi ELY:n kilpailuttama ja hankkima liikenne välillä Riihimäki-Tervakoski (UudELY) sekä välillä Hämeenlinna-Hauho-Valkeakoski (PirELY) lakkasivat kesällä 2020 ja näihin kohteisiin kilpailutettiin ja hankittiin Hämeenlinnan seudulle aiempaa merkittävästi kalliimmat sopimukset yhdessä Riihimäen kaupungin (Ri-Tki) ja Pirkanmaan ELYN kanssa (Hml-Hauho- Valkeakoski).

	liikennöintikorvaukset					muutos 2019 → 2020	
	v. 2020 € alv 0 %	v. 2019 € alv 0 %	v. 2018 € alv 0 %	v.2017 € alv 0 %	v.2016 € alv 0 %	€ alv 0 %	%
Kaupunki- ja seutuliikenne	5 787 742 €	5 227 932 €	4 919 433 €	3 832 621 €	2 337 329 €	559 810 €	11 %
Palveluliikenne	276 781 €	290 318 €	274 232 €	279 557 € ¹⁾	367 087 €	- 13 537 €	-5 %
YHTEENSÄ LIIKENNÖINTIKORVAUKSET	6 064 523 €	5 518 249 €	5 193 665 €	4 112 178 €	2 704 417 €	546 273 €	10 %

1) *Palveluliikenteen summasta on jätetty pois siellä aiempina vuosina mukana ollut Tassu-bussin henkilökuljetusosuus, jota ei makseta joukkoliikennemäärärahoista.*

5.2 Lipputulot bruttosopimusliikenteessä

Hämeenlinnan toimivaltaisen viranomaisen liikenne on järjestetty vuodesta 2017 bruttomallilla sekä käyttöoikeussopimusmallilla. Vuonna 2020 kaupunkiliikenteen kohteen 6 (linjat 1, 3 ja 11) muuttaminen käyttöoikeussopimuksesta bruttomallin sopimukseen vaikutti lipputulokertymään positiivisesti. Kuitenkin koronavirus laski matkustusta ja lipputuloja vuoden 2020 aikana noin 30 %. Lipputulojen vertailu ei ole vuosien 2019 ja 2020 välillä suoraan vertailukelpoinen sopimusmuutosten vuoksi.

	v.2020 € alv 0 %	v.2019 € alv 0 %	v.2018 € alv 0 %	v.2017 € alv 0 %	v.2016 € alv 0 %	muutos 2019 → 2020 %
Lipputulot	1 889 983 €	2 094 026 €	2 032 969 €	973 298 €	0 €	-10 %

5.3 Yhteenvetotaulukko

	menot (-) ja tulot (+) yhteensä				
	v.2020 € alv 0 %	v.2019 € alv 0 %	v.2018 € alv 0 %	v.2017 € alv 0 %	v.2016 € alv 0 %
subventio lippuihin	- €	714,24 €	4 014,25 €	-46 421 €	- 304 025,00 €
liikennöintikorvaukset	- 6 064 523,00 €	- 5 518 249,41 €	-5 193 665 €	-4 112 178 €	- 2 704 417,00 €
lipputulot	1 889 983,00 €	2 094 025,80 €	2 032 969 €	973 298,00 €	- €
YHTEENSÄ	- 4 174 540,00 €	- 3 424 937,85 €	- 3 164 710,25 €	- 3 185 301,00 €	- 3 008 441,00 €
muutos edellisestä vuodesta	kustannukset kasvoivat 749 602,15 € 22 %	kustannukset kasvoivat 260 227,60 € 8 %	kustannukset vähenivät 20 590,75 € 0,60 %	kustannukset kasvoivat 176 860 € 6 %	kustannukset kasvoivat 128 705 € 4 %

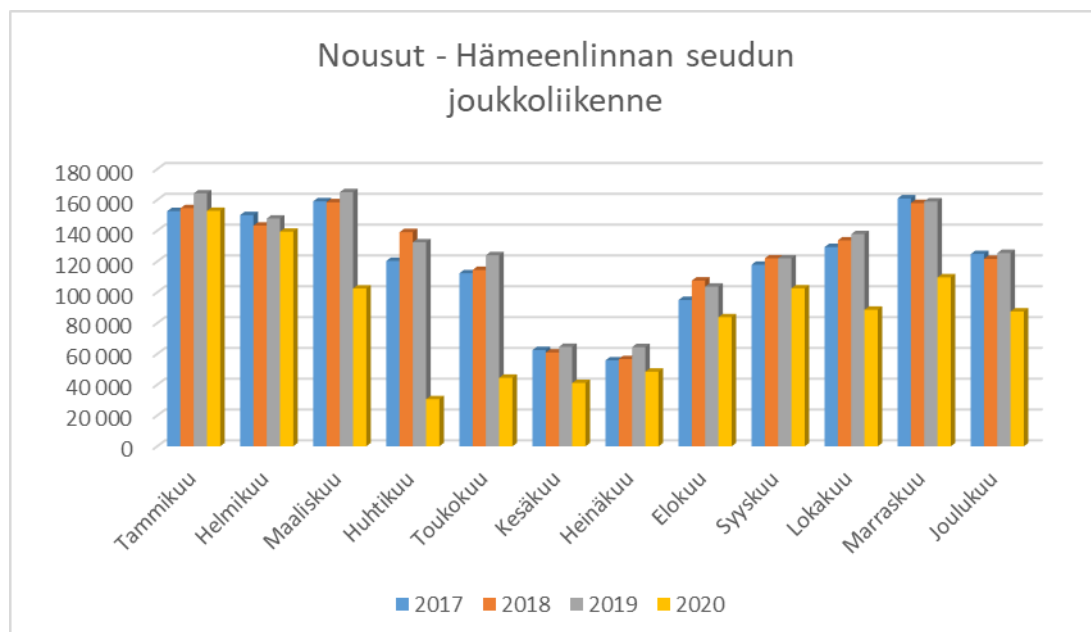
5.4 Valtionavustus

Hämeenlinnan seutu saa Liikennevirastolta keskiuurille kaupunkiseuduille tarkoitettua valtionavustusta. Vuonna 2020 korona kuritti valtakunnallisesti joukkoliikennettä ja sen kannattavuutta. Näin ollen valtionavun perusosan lisäksi maksettiin Hämeenlinnan seudun joukkoliikenteen lipputulomenetyksiin perustuvaa valtionavun koronakorvausta sekä tukea seudun joukkoliikennettä elvyttäviin kehittämishankkeisiin.

Valtionavustus	v. 2020	v. 2019	v. 2018	v.2017	v.2016
perusosa	730 000 €	740 000 €	780 000 €	820 000 €	885 000 €
koronakorvaus	531 000 €	-	-	-	-
elvyttävät kehittämishankkeet	24 500 €	-	-	-	-
perusosan muutos ed. vuosi	-1 %	-5 %	-5 %	-7 %	-6 %

5.5 Nousujen tarkastelu

Walitti-raportointiin perustuvaa nousutarkastelua on tehty vuodesta 2017 alkaen. Nousuja on laskettu sopimuksittain, ja alla mainitut nousulukemat on saatu summaamalla kullekin sopimukselle ja linjatunnisteelle kirjautuneet nousut yhteen vuosittain. Lukemat sisältävät myös vaihtonousuja, joista asiakas ei maksa korvausta. Vuonna 2020 raportoitiin yhteensä noin 1 031 600 nousua, mikä on 31,7 % vähemmän kuin vuonna 2019. Tämän voidaan olettaa suurelta osin johtuvan koronan aiheuttamasta työ-, opiskelu-, asiointi- sekä vapaa-ajanmatkojen vähenemisestä.

5.6 Reitti- ja aikataulumuutokset

Liikennöidyt bussivuorot eivät ole täsmälleen samat peräkkäisinä vuosina, joten kustannusten vertailua ei ole mahdollista tehdä puhtaasti hintavertailuna. Vuonna 2020 tehtiin muutoksia vuoden 2017 linjastouudistuksen jälkeisiin linjoihin seuraavasti:

Kaupunkiliikenne

Linja 3S liikennöi Siiriin kerran tunnissa korvaten lakkautetun linjan 12 tarjonnan. Linja 4 liikennöi ruuhka-aikana kahdesti tunnissa Kettumäestä Tarvasmäkeen ja viikonloppuisin kerran tunnissa. Linja 4 ei myöskään enää liikennöinyt Tiiriöön, vaan yhteys korvattiin Kettumäessä linjalla 17. Linjan 11 reittiä muutettiin Käikäälässä kulkemaan Kirkonkulman koulun kautta. Linja 12 lakkautettiin matkustajien vähäisyyden sekä linjojen uudelleen järjestelyiden vuoksi (linjan yhteydet korvattiin linjoilla 3S ja 17). Linjan 16 reittiä pidennettiin Moreenista Kajanojalle ja muutettiin reitti kulkemaan menen tullen Länsiportintien kautta. Linjan 17 reitti muutettiin kulkemaan Kettumäen kautta, jotta yhteydet Tiiriöön ja keskustaan voitiin edelleen turvata.

Seutuliikenne

Seudun koulujen aloitus- ja lopetusaikojen muutosten vuoksi tarkistettiin ja muokattiin joidenkin seutuvuorojen aikatauluja joillakin minuuteilla kouluyhteyksien turvaamiseksi ja aikataulutäsmällisyyden parantamiseksi. Leppäkosken kioskin pysähdys poistettiin reiteiltä (pl. koulujen lomapäivien vuoro 230, jolloin pysäkillä käännetään). Linjanumerointia muutettiin osittain aikataulujen hahmottamisen selkeyttämiseksi.